

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015

Saat : 10.00

Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 1

9 Aralık 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.06

BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)

SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)

KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

KİT Komisyonunun 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı'nın 2'nci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- KİT Komisyonu Başkanı Fatih Şahin'in, 26'ncı Dönemin hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Medisimizin 26'nci Döneminin ve Komisyon çalışmalarımızın milletimize, devletimize, demokrasimize ve ekonomimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

1 Kasım seçimleriyle oluşan 26'nci Dönem Parlamentosu yurt içinde yüzde 87,4 gibi oldukça yüksek düzeyde bir katılım oranıyla gerçekleştirildi. Meclisimize girmeye hak kazanan saygıdeğer milletvekillerimizin temsil ettiği seçmen oranı ise yüzde 97,5 gibi oldukça yüksek bir orandır. Bu yüksek katılım ve yüksek temsil oranı milletimizin sorunları için çözüm mercisi olan Meclisimizi ve milletimizin ortağı olduğu iştirakleri yine milletimiz adına denetleyen Komisyonumuzu daha da güçlü kılmaktadır.

Komisyon çalışmalarımızda birlikte çalışma kültürüne, uzlaşya ve iş birliğine önem vereceğimizi çalışmalarımızın en başında ifade etmek istiyorum. Gerek şahsım adına gerekse başkan vekili, sözcü ve kâtip üye arkadaşlarım adına her zaman için diyaloga açık olduğumuzu en başta ifade etmek istiyorum. Bütün siyasi parti gruplarımızın da bu anlayış içerisinde olacağını ümit ve temenni ediyorum.

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN - Değerli üyelerimiz, bugünkü gündemimizde ilk olarak dönem başında almamız gereken kararların oylamasını yapacağız; ardından Komisyon çalışmalarımızla ilgili olarak Sayıştay Başkanlığı temsilcisi ve Komisyon uzmanımızın sunumlarını dinleyeceğiz.

Karar almamız gereken birinci husus, Komisyon çalışmalarımızın özelliği gereği Komisyonumuzda yapılan görüşmelerin tam tutanağının tutulması için her yasama yılı başında bir karar almamız gerekiyor.

Komisyon çalışmalarımızın tam tutanağının tutulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca Komisyonun Genel Kurul saatlerinde de çalışmalarına devam etmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Oylayacağımız ikinci husus, toplantı saatlerimizle ilgilidir. Komisyon çalışmaları devamlı olacağından 26'nci Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı boyunca üst Komisyonumuzun ve denetim programları daha sonra ilan edilecek olan alt komisyonlarımızın Genel Kurulun çalışma saatlerinde de görüşmelere devam edebilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının kararı gerekmektedir.

Bu nedenle, Komisyonumuzun Genel Kurul çalışması saatlerinde de çalışabilmesinin Meclis Başkanlığından talep edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Merkezleri Ankara dışında olan kuruluşların denetim görüşmelerinin genel müdürlüklerinde gerçekleştirilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Oylayacağımız üçüncü husus, merkezi Ankara dışında olan kuruluşların toplantılarının genel müdürlüklerinde gerçekleştirilmesiyle ilgilidir.

Merkezleri Ankara dışında olan kuruluşların denetim görüşmelerinin genel müdürlüklerinde gerçekleştirilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Alt komisyonların oluşturulması için Komisyon Başkanına yetki verilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Oylayacağımız dördüncü husus, alt komisyonların oluşumuna ilişkindir.

Alt komisyonların oluşturulması için 3346 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi gereği komisyon başkanına yetki verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli üyelerimiz, Sayıştay Başkanlığında Denetimden Sorumlu Başkan Yardımcısı Orhan Yaşa ve Kamu İşletmeleri Bölüm Başkanı Tülin Alıç tarafından raporlama sürecine ilişkin bilgilendirmede bulunulacaktır. Ben arkadaşlarımızı salona davet etmesini istiyorum arkadaşlarımızdan.

Sözü önce Sayıştay Başkan Yardımcısı Orhan Yaşa Bey'e veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 2

Buyurun Orhan Bey.

IV.- SUNUMLAR

1.- *Sayıştay Başkan Yardımcısı Orhan Yaşa'nın, Sayıştayın görevleri hakkında sunumu*

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, KİT Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; sizleri şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Aslında Başkanımız bu toplantıya katılıp sunumu bizzat kendisi yapacaktı ancak Başkanımızın yurt dışında bulunması nedeniyle bugün burada sunum yapmak üzere huzurunuzda gelmiş bulunmaktayız.

Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; efendim, müsaadenizle Sayıştayın görevleri, organları ve hazırladığı raporlar hakkında çok kısa bilgi arz etmek istiyorum.

Öncelikle Sayıştayın 4 temel görevi var. Metinden okuyarak çok da sıkıcı hâle getirmek istemiyorum sunumumu. 6085 sayılı Kanun'a göre Sayıştayın görevleri şunlardır: Birincisi, bütün kamu idareleriyle ilgili olarak aslında Sayıştayın yaptığı iş, denetim, raporlama ve bu raporlarını Parlamente'ye sunmak, bütün kamu idarelerinde yaptığı denetimler sonucu hazırlamış olduğu raporları Parlamente'ye sunması.

İkinci görevi, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin olarak hesap ve işlemlerinin kanuna ve diğer hukuki düzenlemelerine uygun olup olmadığını denetlemek. Sorumluların hesap ve işlemlerinde kamu zararına yol açan hususlar varsa yargı raporu olarak bunları da raporlayıp kendi yargı dairelerine sunmak.

Üçüncü olarak Sayıştayın asli görevlerinden bir tanesi, genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.

Dördüncü olarak da kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevli Sayıştay.

Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; kısaca Sayıştayın yargı ve karar organlarından bahsetmek istiyorum.

Başkanlık olarak Sayın Başkanımızın Başkanlığında 2 başkan yardımcısı ve 8 bölüm başkanından oluşur Başkanlık. Sayıştayda 8 daire mevcuttur. Her bir daire 1 daire başkanı ve 6 üyeden oluşur. Daireler yargı raporlarını karara bağlar ve denetim raporları hakkında görüş verirler. Sayıştayda Genel Kurul toplam 59 üyeden oluşur; bunlardan biri Başkanımız, 2 başkan yardımcımız, 8 daire başkanımız ve 48 üyeden oluşmak üzere toplam 59 kişidir.

Genel Kurulumuzun birçok görevi var, kısaca, öncelikle kurullara üye adaylarıyla ilgili seçim yapar, içtihadı birleştirme kararlarını verir, Sayıştaya ilişkin yönetmelik ve kanun tasarı ve teklifleri hakkında görüş bildirir, genel uygunluk bildirimini görüşür.

Sayın Başkanım, Temyiz Kurulu var. Temyiz Kurulu, yine, Genel Kurul tarafından seçilen 20 üyeden oluşur. Sayıştay dairelerince verilen ilanlara son hüküm verici olarak görüşür Temyiz Kurulu. Daireler Kurulumuz var. Bu, 26 üyeden oluşur. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali konuları içeren yönetmelikleri hakkında görüş verir.

Belki Komisyonumuzu en yakinen ilgilendiren Rapor Değerlendirme Kurulu efendim. Rapor Değerlendirme Kurulu, Denetimden Sorumlu Başkan Yardımcısının başkanlığında 2 daire başkanı ve her daireden seçilen 1 üye -toplam 8 üye- olmak üzere toplam 11 kişiden oluşur ve Sayıştayımızın Parlamente'ye ve diğer mahallî idarelere ve kamuoyuna sunmuş olduğu raporlara son şeklini verir.

Efendim, biraz da denetimden, denetçilerimizden bahsetmek istiyorum Sayın Başkanım. Toplam 923 denetçimiz var, 42 denetim grup başkanlığı altında görev yapmaktadırlar. Bunlardan 25 adedi genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin denetimini yapan grubumuzdur. 6 adet denetime destek grubumuz var. 11 adet kamu işletmelerinin denetimini yapan grup başkanlığımız var Sayın Başkanım. Yaklaşık olarak bu kamu işletmeleri gruplarında görev yapan denetçi sayımız 100 civarındadır.

Şimdi, bu, Komisyonumuzla ilgili olduğu için bu grup yapılanmasına ilişkin olarak biraz daha ayrıntılı bilgi arz etmek istiyorum. Sayın Başkanım, mesela 11 gruptan birinci grubumuz daha çok böyle haberleşmeyle ilgili; PTT, TRT, TÜRKSAT ve olimpiyatın olduğu, bu kamu işletmelerini denetleyen grubumuz.

İkinci grubumuz ağırlıklı olarak tamamen kömürden oluşuyor yani Türkiye Kömür İşletmeleri ve Türkiye Taş Kömürü bünyesinde bulunan bütün kamuya ait kömür işletmelerinin bulunduğu grup.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; üçüncü grubumuz enerji ve elektrikle ilgili, tamamen elektrik idarelerinin bünyesinde bulunduğu bir grubumuz, 9 tane kamu işletmesi mevcut.

Dördüncü grubumuz, ulaştırma diye özetleyebileceğimiz, Devlet Demiryollarının, vagon sanayisinin, lokomotif ve motor sanayisinin ve benzeri kuruluşların bulunduğu, kamu işletmelerinin bulunduğu grup.

Beşinci grubumuz, efendim, enerji ve petrol diye özetleyebileceğimiz, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Boru Hatları ile Petrol Taşımacılığı Anonim Şirketi, Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ, Marmara Teknokent, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'den oluşuyor.

Altıncı grubumuz, Başkanım, bu, tarım ve gıda diye özetleyeceğimiz bir grup. Çay İşletmesi Genel Müdürlüğü, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Atatürk Orman Çiftliği, taşıma hâlindeki Gayrimenkul AŞ var, Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünlerin hesap ve işlemleri, DOĞUSAN diye özetleyebileceğimiz bir grup.

Yedinci grubumuz da Sayın Başkanım, yine tarım ve gıda ile alakalı bir grubumuz. Burada, Türkiye Şeker Fabrikaları, Tarım İşletmeleri, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü, Şeker Kurumu, Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisinin bulunduğu bir grubumuz.

Efendim, 3 tane bankacılıkla ilgili grubumuz var; sekiz, dokuz, onuncu gruplarımız bankacılıkla ilgili. Sekizinci grubumuz ağırlıklı olarak Ziraat Bankası ve Ziraat Bankası bünyesinde bulunan diğer işletmelerle ilgili olan bir grubumuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 3

Dokuzuncu grubumuz, ağırlıklı olarak Vakıfbank ve Halkbankla ilgili bir grubumuz. Halkbankın ve Vakıfbankın bünyesinde olan diğer işletmelerle ilgili.

Evet, onuncu grubumuz yine bankacılık olarak tarif edebileceğimiz Türkiye İhracat Kredi Bankası, İller Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası -tasfiye halinde- Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ, Arıcak Turizm ve -tasfiye hâlinde- Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinden oluşmaktadır.

On birinci ve son grubumuz: Eti Maden İşletmesi Genel Müdürlüğü, Makina Kimya Endüstrisi Kurumu, Karadeniz Bakır İşletmesi ve Sümer Holdingden oluşmaktadır. Kamu işletmesi gruplarımızın yapılanması, yeni yapılanması bu şekilde efendim.

Sayın Başkanım, Sayıştayımızın 2015 yılında hazırlayıp, 2014 yılına ilişkin olarak hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuş olduğu bazı raporlardan kısaca bahsetmek istiyorum.

Genel rapor olarak 6 adet rapor düzenlemiş durumdayız. Bunlardan 5 tanesini Parlamente'ye sunduk efendim. 1 tanesi, malumunuz olduğu üzere, genel uygunluk bildirimi. 2'ncisi: Dış denetim genel değerlendirme raporu. 3'üncüsü: Faaliyet genel değerlendirme raporu. 4'üncüsü: Mali istatistikleri değerlendirme raporu. 5'inci: Kalkınma ajansları genel denetim raporu. Bir de, efendim, 6'ncısı: KİT genel raporu. Malumunuz, biz, bunu, KİT genel raporunu Parlamente'ye sunmuyoruz yani görüşülme üzere KİT Komisyonuna da veya Parlamente'ye de sunmuyoruz, bilgi amaçlı paylaşım dışında.

Sayın Başkanım, bir de yine Parlamente'ye sunmuş olduğumuz 208 adet kurum raporumuz var. Bunlardan 199'u merkezi yönetime ait. Merkezi yönetime ait raporlardan 43 tanesi genel bütçeli kurumlara ait.

Yine özel bütçeli kurumlar olarak tarif ettiğimiz 147 adet raporumuz var, üniversiteler burada ağırlıklı olarak, müstakil genel müdürlükler.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar olarak 9 adet rapor hazırlayıp Parlamente'ye sunuyoruz.

Sosyal Güvenlik Kurumu olarak, Sosyal Güvenlik Kurumunun kendisi ve İŞKUR olarak 2 tane raporumuz var.

"Diğer kurum" diye tarif ettiğimiz Merkez Bankası gibi, NATO POL gibi, TMSF gibi, TİKA gibi, Spor Toto gibi, 7 tane diğer kurumlardan, bunları da Parlamente'ye sunmuş durumdayız efendim.

Yine Sayın Başkanım, kısaca mahallî idarelerin denetim raporları hakkında bilgi arz etmek istiyorum. Toplam 267 mahallî idarenin denetimini yapıp rapor düzenlemiş durumdayız. Bu anlamda özel idarelerin tamamını denetledik, il belediyelerinin, büyükşehirlerin tamamını denetlemiş durumdayız. İlçe belediyelerinden kaynak ve nüfus itibarıyla büyük olanlardan denetim programına aldığımız ve raporunu hazırladıklarımız var.

Yine, mahallî idare şirketlerinden denetimini yaptığımız var. Sayın Başkanım, bunların raporlarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmuyoruz, kendi meclislerine bunları sunuyoruz ve aynı zamanda kendi meclislerine gönderdikten sonra da kamuoyuyla bu raporları paylaşıyoruz. Arz ettiğim bu raporların tamamı Sayıştay Başkanlığı web sayfasında duyurulmuş durumda.

Yine, kalkınma ajanslarının denetimini yapıyoruz Sayın Başkanım. Bunun yanında, konuşmama başlarken arz ettiğim yargılamaya esas raporlar: 30 Kasım 2015 tarihi itibarıyla 751 adet yargılamaya esas raporu denetim grup başkanlıklarımız Başkanlığımıza intikal ettirmiş ve biz bunları dairelere göndermiş durumdayız. Bunlardan 466 tanesi yargılanarak bunlarla ilgili ilam düzenlenmiş durumda.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri; siyasi partilerin denetimi de aynı zamanda Sayıştay tarafından yapılmakta ama bunları nihai olarak karar vermek üzere Anayasa Mahkemesine sunmaktayız yani siyasi partilerin mali denetimine ilişkin kararları Anayasa Mahkemesi veriyor ama denetimini Sayıştay yapıyor.

Sayın Başkanım, kamu işletmeleriyle -KİT- ilgili olarak bu sene -2014 yılında hazırlamış olduğumuz- 76 adet kamu işletmesi raporu düzenledik. Onları, inşallah, aralık sonuna kadar Komisyonumuza arz etmiş olacağız.

Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa efendim, KİT raporlarının hazırlanma süreci hakkında sunum yapmak üzere Kamu İşletmelerinden Sorumlu Bölüm Başkanımız Uzman Denetçi Tülin Alıç'a sözü bırakıyorum.

Teşekkürlerimi arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Orhan Bey.

Buyurun Tülin Hanım.

2.- Sayıştay Kamu İşletmeleri Bölüm Başkanı Uzman Denetçi Tülin Alıç'ın, KİT raporlarının hazırlanma süreci hakkında sunumu

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TÜLİN ALIÇ – Sayın Başkanım, KİT Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; sunumuma başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce sunum planı hakkında özet bilgi vermek isterim. "KİT Denetiminin Kapsamı, Kamu İşletmesi Tanımı, KİT Denetim Mevzuatı, Sayıştay Denetimi, Denetim Raporu Formatı, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Denetimi, Denetimin Sonuçlandırılması ve Denetim Sonuçlarının İzlenmesi" başlıkları altında sizleri sıkmadan, umarım, kısa geçişlerle bir sunum yapmayı planlıyorum.

Arz ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle Kamu işletmesi tanımından bahsetmek gerek. Anayasa'nın 165'inci maddesinde çerçevesi çizilen kamu işletmesi tanımı, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında 3346 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşları kapsamaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 4

Mevzuatımızda kamu işletmeleri daha çok denetim açısından tanımlanmış olup kamu işletmeleriyle ilgili başlıca düzenlemeleri, öncelikle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 3346 sayılı Kanun, biraz önce bahsettiğimiz 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu olarak sıralayabiliriz.

Anayasa'nın 165'inci maddesinde Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi şöyle tanımlanmıştır:

"MADDE 165 - Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir." Bu Anayasa hükmünden hareketle, hepinizin malumu olduğu üzere, 1987 tarihli 3346 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. 3346 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi, kapsam maddesini arz etmek istiyorum.

"MADDE 2 - Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası kamu tüzel kişilerince sağlanmış olan kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağlamış oldukları diğer kurumlar ve yukarıda sayılanlardan olmamakla beraber kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olmayan özel kanunlara tabi kurumlar ve İller Bankası bu Kanunla konulan denetime tabidirler."

Kamu iktisadi teşebbüsleri hakkındaki 1983 tarihinde yürürlüğe giren 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1'inci maddesindeki kapsam ve amaç şu şekilde, onu arz ediyorum.

"MADDE 1 – 1. Bu Kanun Hükmünde Kararname, iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlarını ve bunların müesseselerini, bağlı ortaklıklarını ve iştiraklerini kapsar.

2. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Amacı; İktisadi devlet teşekküllerinin, kamu iktisadi kuruluşlarının ve bunların müesseseleri ile bağlı ortaklıklarının amaçlarına ulaşabilmelerini sağlamak için denetlenmelerini, düzenlemektir."

Tanımlar ve kısaltmalar 2'nci maddede yer alıyor. Kamu iktisadi teşebbüsü kısa adıyla "teşebbüs" iktisadi devlet teşekkülü ile kamu iktisadi kuruluşunun ortak adıdır yani KİT tanımı kısa adıyla teşebbüs tanımı İDT ve KİK'i kapsayan bir kavram.

"MADDE 2-

2. İktisadi devlet teşekkülü "Teşekkül"; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür."

Buradan gördüğünüz üzere "KİT" tanımı hem iktisadi devlet teşekkülünün hem de kamu iktisadi kuruluşunun ortak adı olarak yer almakta. Birinde ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan kamu iktisadi teşebbüsü ifadesi öne çıkmaktadır.

Kamu iktisadi kuruluşu ise sermayesinin tamamı devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür. Burada gördüğünüz gibi, kârlılık öne çıkmamakta, kamu hizmeti vasfı öne çıkmaktadır.

Dört, müessese: Sermayesinin tamamı bir iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olup ona bağlı işletme veya işletmeler topluluğudur.

Bağlı ortaklık: Sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası iktisadi devlet teşekkülüne veya kamu iktisadi kuruluşuna ait olan işletme veya işletmeler topluluğundan oluşan anonim şirketlerdir.

İştirak: İktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıklarının sermayelerinin en az yüzde 15'ine, en çok yüzde 50'sine sahip bulundukları anonim şirketlerdir.

İşletme: Müesseselerin ve bağlı ortaklıkların mal ve hizmet üreten fabrika ve diğer birimleridir. Söz konusu KHK, mali, idari ve teknik denetim ve denetleme raporlarını 39'uncu maddesinde düzenlemiştir.

Teşebbüsler, müesseseler ve bağlı ortaklıklar Sayıştayın mali, idari ve teknik yönden sürekli denetimine tabidir. "Sayıştay, teşebbüslerin, müesseselerin ve bağlı ortaklıkların bir yıla ait hesap ve işlemleri üzerindeki incelemelerini en geç ertesi yılın ekim ayı sonuna kadar tamamlar. Sayıştay tarafından düzenlenen raporlar ilgili mercilere verilir." hükmünü amirdir.

40'ıncı madde, ilgili bakanlığın gözetim ve denetiminden bahsetmektedir. Burada ilgili bakanlık, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlidir. (1)'inci fıkrada belirtilen amaçla ilgili bakanlık gerekli hâllerde teşebbüslerin hesaplarını ve işlemlerini teftiş ve tahkike tabi tutmaya ve bunların iktisadi ve mali durumlarını tespit ettirmeye yetkilidir. Bu yetki, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılır.

Denetimle ilgili en önemli düzenlemelerden birisi de 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'nun 11'inci maddesinde yer almıştır. Özelleştirme programına alınan kuruluşlar, sermayelerindeki kamu payı yüzde 50'nin altına düşüncüye kadar 2 Nisan 1987 tarihli ve 3346 sayılı Kanun ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu esaslarına göre denetlenir. Burada değişik ve işlenmiş şekilde arz etmiş oldum yüksek Komisyonumuza.

6085 sayılı Kanun madde 4, denetim alanını düzenlemiştir. "Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahallî idareleri, sermayesindeki kamu payı doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50'den fazla olan özel kanunlar ile kurulmuş anonim ortaklıkları, diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç), Kamu payı yüzde 50'den az olmamak kaydıyla (a) bendinde sayılan idarelere bağlı veya bu idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri denetler." demektedir. Bizi ilgilendiren, özellikle KİT Komisyonumuzu ilgilendiren en önemli düzenlemenin, 6085 sayılı Kanunu'n 4'üncü maddesi (3)'üncü bendinde onu arz ediyorum, madde 4 (3)'üncü bent: "2 Nisan 1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 5

Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 2'nci maddesi kapsamına giren kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi, bu Kanun ve diğer kanunlarda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilir."

3346 sayılı Kanun'da mahallî idarelerin ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlarla bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu Kanunla konulan denetimin dışında tutulmuş, bankanın TBMM'ce denetiminin Anayasa'nın 162'nci maddesi kapsamında millî bütçenin incelenmesi yoluyla yapılacağı düzenlenmiştir. Önemli bir istisna maddesidir, o nedenle arz ettim.

KİT denetimi: KİT denetimine ilişkin ilk düzenleme 1938 yılında yürürlüğe konulan 3460 sayılı Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkında Kanun'la yapılmış ve uzun yıllar devam eden süreç içerisinde geline nokta 2010 yılında yürürlüğe giren 3 Aralık 2010 tarih ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile 72 sayılı KHK yürürlükten kaldırılmış, YDK Sayıştaya devredilmiş ve 3346 sayılı Kanun kapsamına giren kamu işletmeleri kendi kuruluş kanunlarında YDK'nin denetimine tabi olduğu belirtilen kuruluşlar Sayıştay denetimi kapsamına alınmıştır. 72 ibaresi olan mevzuattaki bütün hükümler Sayıştay olarak algılanmalıdır, onu arz ediyorum.

Sayıştay denetimi, dayanağını Anayasa'nın 160 ve 165'inci maddelerinden almakta olup denetim faaliyetleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 3346 sayılı Kamu iktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile Sayıştay Denetim Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilmektedir.

Sayın Başkanım, Sayıştay denetimi konusunu hızlı mı geçeyim?

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, süreniz, zamanınız müsaitse geniş bir şekilde arz edebiliriz efendim?

BAŞKAN – Devam edin.

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Devam eddim mi? Bazı slaytları atlayayım Başkanım.

Dört, Sayıştay: Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi madde 165'te düzenlenmiştir malumunuz olduğu üzere Anayasa'nın. Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir. Anayasa'nın 160'ınci maddesi kapsamında yapılacak denetime ilişkin usul ve esaslar 5018 sayılı Kanun'da, 165'inci maddesi kapsamında yapılacak denetime ilişkin usul ve esaslar ise 3346 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir. Özetlersek, Anayasa madde 160 ve 5018 birlikte, Anayasa madde 165 ve 3346 sayılı Kanun birlikte düşünülmektedir. Ve, 6085 sayılı Kanun'da Sayıştayca...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne düşünüyorsunuz, madde 165'le, madde 160'la ilgili ne düşünüyorsunuz, ne söylediniz?

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Sayın Başkanım, şöyle arz ediyorum: Sayıştayın ikili yapısından bahsediyorum, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kuruluşlar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anayasa 165 ne diyor?

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Tekrar döneyim Başkanım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anayasa 165, 3346 sayılı Kanun ne diyor, ne söylüyor? Bu sunumun hiçbir esprisi yok.

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Sayın Başkanım, bitirdikten sonra sorunuzu cevaplayayım da Sayın Başkanım izin verilerse.

BAŞKAN – Sayın Akar, bence bir sunumlarını bitirsin arkadaşlarımız, daha sonra Komisyon üyesi...

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Tamam, daha hızlı geçebilirim.

BAŞKAN – Tamam, hızlı geçelim, bence soru-cevap kısmını uzun tutalım.

ATILA SERTEL (İzmir) – Bunu sunum olarak kabul etmek zorunda değiliz, sadece okuma.

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Hızlı geçebilirim Başkanım, soruları cevaplayabilirim.

BAŞKAN – Tamam, siz sunumunuzu lütfen yapın, daha sonra Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan sorusu olanlara zaten söz vereceğiz, soru-cevap şeklinde daha faydalı...

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Kamu işletmelerinin raporlarına geçebilirim Başkanım, arzu ederseniz.

BAŞKAN – Siz sunumunuzu yapın lütfen, buyurun, devam edin.

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TULİN ALIÇ – Peki Sayın Başkanım.

Kamu işletmeleri raporları: 6085 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinde, 3346 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar için yıllık denetim raporu ve denetlenen kuruluşların yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel raporun hazırlanması öngörülmüştür. Denetlenen kuruluşların yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel rapor, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla her yıl duyurulmaktadır.

KİT'lerin denetlenmesi ve raporlanması bahsedeceğim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 6

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, müsaadenizle Sayın Vekilimin sorusu anlamında, genel anlamda bir şey söyleyeyim. Yani, Anayasa 160 genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine yani bütçeyle ödenek denetimidir, bütçeyle verilen ödeneklerin denetimidir ve eski Sayıştaydır 160. 165, malumunuz olduğu üzere, sermayenin denetimidir, böyle bir ikili bir ayırım vardır burada, kısaca bunu arz edeyim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben bunu niye söyledim? Konunun anlaşılır olması için söyledim. Yani, burada anayasa hukukçusu yok, hiçbirimiz değiliz ama ezberimizde 165, 160... Biz Anayasa 165'i ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri Kanunu'nun "...bilmem ne" dediğiniz zaman hiç anlaşılır bir tarafı yok, sunumun bir karşılığı da olmaz, o anlamda söylüyorum.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

SAYIŞTAY KAMU İŞLETMELERİ BÖLÜM BAŞKANI UZMAN DENETÇİ TÜLİN ALIÇ – Sayın Başkanım, ben soruları cevaplayacağım, birkaç dakikaya bitireceğim, sabrınızı istirham ediyorum hepinizden.

Denetimin planlanması, denetim programının hazırlanması ve uygulanması, sonuçların ve tavsiyelerin raporlanması, raporların Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması ve ilgili kamu idaresine gönderilmesi, raporların izlenmesi aşamalarından oluşmaktadır.

Sayıştay Denetim Yönetmeliği'nin 30'uncu maddesinin (1)'inci fıkrası gereğince, denetimleri 3346 sayılı Kanun kapsamında yürütülecek kuruluşlar her yıl ocak ayında Denetim, Planlama ve Koordinasyon Kurulunca yapılacak yıllık denetim programında tespit edilir, ilgili kuruluşlara duyurulur ve TBMM'ye sunulur.

KİT'lerin denetimi ve raporlanmasını ana başlıklar altında şöyle özetleyebiliriz: Hazırlanan yıllık denetim raporları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden eylül ayı sonuna kadar Rapor Değerlendirme Kuruluna gönderilir. Rapor Değerlendirme Kurulu, ekim ayı sonuna kadar rapora son şeklini verir. Bu raporlar Sayıştay Başkanlığınca denetlenen kuruluşa ve bir örneği de ilgili bakanlığa gönderilir. Kuruluşlar hazırlayacakları cevaplarını varsa yönetim kurullarından yoksa da yetkili organlarından geçirmek kaydıyla raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde Sayıştaya ve ilgili bakanlığa gönderir. İlgili bakanlık bu cevapları kendi görüşleriyle birlikte en geç on beş gün içinde Sayıştaya gönderir. Denetlenen kuruluşlara ait yıllık denetim raporları, kuruluş ve bakanlık cevapları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden yılın sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından 3346 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ilgili komisyonda görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bu raporlar aynı zamanda Kalkınma Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığına gönderilir. Denetlenen kuruluşların yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel rapor ise kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla her yıl duyurulur.

Özel zamanlı raporlardan bahsetmek isterim, örneğin Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı raporu. 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu ve ana statüsü gereğince hazırlanan raporun mart ayı sonuna kadar yapılacak genel kurul toplantısının dikkate alınması gerekmektedir, o nedenle Sayıştay tarafından hazırlanıp Vakıflar Bankasına gönderilmektedir her sene. Bu, Meclise gelmeyen bir rapor, Kanunu gereği Vakıflar Bankasının. Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketi raporu ise 4456 sayılı Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun gereğince nisan ayı sonuna kadar hazırlanıp bankaya gönderilmesi gerekmektedir, özel zamanlı raporlardan birisidir. Bağlı ortaklık raporları da keza, yine 233 sayılı KHK gereğince en geç mayıs ayı sonuna kadar bağlı ortaklık ve ilgili teşebbüse gönderilmesi gerekmektedir.

Yıllık denetim raporlarının içeriği hakkında şunu özetleyebiliriz: Bu raporlar kuruluşun mevzuatını, kuruluşun Türkiye ekonomisi içindeki yerini, personel durumunu, bütçe ve gerçekleştirmeleri, alım, üretim, satış, yatırım, bilanço, gelir tablosu ve kuruluşla ilgili sorun ve önerileri içermektedir.

"KİT Komisyonunun Sayıştayın raporlarıyla Başbakanlığın sevk edeceği diğer raporları ve varsa kendisince tespit edilen konuları inceler"den başlamak istiyorum. Her teşebbüsün bilançosu ile netice hesaplarını kapsaması gereken bu raporlar; ilgili bakanlıkların görüşleri ve denetlenen kuruluşların cevapları ile birlikte en geç ertesi yılın aralık ayı sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Başkanlığa sunulan raporlar üç gün içinde Komisyona havale edilir. Komisyon, incelemelerini raporun kendisine havale edilmesinden itibaren doksan gün içinde tamamlar.

Komisyon ve alt komisyonlar denetleyecekleri kuruluşların durumunu ulusal ekonomiye faydalı olabilmeleri için özerk bir tarzda, ekonominin kuralları ve ekonomik gerekler dâhilinde, verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda yönetilerek, kuruluş amaçlarına ulaşmalarını teminen faaliyetlerinin mevzuata, uzun vadeli kalkınma planına ve planın uygulama programlarına uygunluğu yönlerinden inceler. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bu kamu iktisadi teşebbüslerinin iştirakiyle kurulan diğer kamu kuruluşlarının denetimi üst teşebbüsün denetimi ile bir arada yapılır. İnceleme ve değerlendirme esas olarak dosya üzerinden yapılır.

Komisyonun çalışmaları sırasında denetlenen kuruluşların yöneticileri ve ilgili bulundukları bakanlık temsilcileri ile Kalkınma Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Sayıştay yetkilileri bulunur ve gerekirse dinlenir. Komisyon başkanı, gerekli gördüğünde alt komisyonlar eliyle kuruluşlarda yerinde inceleme yaptırır. Alt komisyonlar ve raportörler inceleme sonuçlarını Komisyon başkanına sunarlar. Komisyon, alt komisyonların ve raportörlerin raporlarını Sayıştay raporları ve ilgili kuruluş ve bakanlıkların görüşleriyle birlikte ele alarak, kuruluşların durumlarını yeniden inceler.

Komisyon, denetlenen kuruluşların bilanço ve netice hesaplarını tasvip ederek yönetim kurullarının ibra edilmesine veya bilanço ve netice hesaplarını tasvip etmeyerek yönetim kurullarının ibra edilmemesine gerekçeli olarak karar verir. Komisyonun bütün kamu iktisadi teşebbüslerini kapsaması gereken tasvibe ve genel görüşmeye sunulan raporları basılıp Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılır, dağıtım tarihindeki TBMM tutanağına eklenir ve hükümete iletilir. Dağıtılan rapora siyasi parti grupları, 20 milletvekili veya hükümet dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraz edebilir, on beş gün içinde itiraz olmaz ise Komisyon raporu kesinleşir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 7

İtirazın değerlendirilmesi: Komisyon tarafından hazırlanan rapora yapılacak itiraz incelenen kuruluşlardan hangilerinin bilanço ve netice hesaplarına yapılacağı gerekçe gösterilerek ve yazılı olarak Komisyon Başkanlığına yapılır. İtiraz olunan raporlar Komisyonca itiraz süresinin bitiminden itibaren en çok otuz gün içinde itiraz olunan hususlara dair Komisyonun görüşü ile birlikte TBMM Başkanlığına sunulur. Bu raporlar Genel Kurulda öncelikle görüşülür. TBMM Genel Kurulu itiraz edilen raporu hemen gündemine alır ve yirmi gün içerisinde bu rapor üzerinde genel görüşme açar. İtiraz üzerine yapılacak genel görüşme en çok on beş gün sürer. Bu genel görüşme sonunda TBMM Genel Kurulu bilançolarla netice hesaplarını tasvip etmek suretiyle kamu iktisadi teşebbüslerinin yönetim kurullarının ibra edilmesini karara bağlar veya bilançolarla netice hesaplarını tasvip etmemek suretiyle kamu iktisadi teşebbüslerinin yönetim kurullarının ibra edilmesini reddeder.

Ayrıca genel görüşmeye tabi olan kuruluşlardan da bahsetmek isterim. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi olan kuruluşlardan genel kurulları Türk Ticaret Kanunu'na veya özel kanunlarına tabi şirket ve kurumlar hakkında da yine 3346 sayılı Kanunun 7'nci maddesinde düzenlenen Komisyonun inceleme usulleri ve 8'inci maddesinde öngörülen Komisyon raporunun kesinleşmesine ilişkin süreç aynen uygulanır. Ancak, bunların bilanço ve netice hesaplarıyla ilgili olarak Komisyonca yine bilanço ve netice hesapları ile bunlar hakkında Komisyonca hazırlanan raporlarla ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda herhangi bir oylama yapılamaz, bunların yönetim kurullarının ibra edilmesi veya edilmemesi hususunda karar verilemez; bu raporlar, sadece genel görüşme konusu olur.

Kararların yayımlanması: Komisyonca karara bağlanıp süresi içinde kesinleşen veya itiraz üzerine Genel Kurulca tasvip edilen veya edilmeyen bilançolarla netice hesapları veya mali durumları gösteren tablolar ibra edilme veya edilmeme kararı ile birlikte Resmî Gazete'de yayımlanır. İbra edilmeyen kuruluşların sorumluları hakkında genel hükümlere göre adli kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için karar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Başbakanlığa ve ilgili adli mercilere bildirilir.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Yaşa ve Sayın Alıç'a ben de çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Komisyon uzmanımız Komisyon çalışma usul ve esaslarıyla ilgili olarak kısa bir bilgilendirmede bulunacak. Daha sonra bütün sunumlarla ilgili olarak saygıdeğer milletvekillerimizin soruları olursa sunumu yapan arkadaşlarımız bunları cevaplayabilirler.

3.- *Yasama Uzmanı Burak Baylan'ın, KİT Komisyonunun çalışma usul ve esasları hakkında sunumu*

YASAMA UZMANI BURAK BAYLAN – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; sizlere KİT Komisyonunun çalışma usul ve esasları hakkında çok detaya girmeden bilgiler vermek istiyorum. Bazı konulara Tülin Hanım da değindi ama ben de kısaca hızlı bir şekilde değinip bitirmek istiyorum.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimine ilişkin mevzuat hükümleri Anayasa ve Anayasa çerçevesinde çıkan 3346 sayılı Kanun'la düzenlenmiştir. KİT'in denetiminde diğer kamu hesaplarının denetiminden farklı olarak ikili bir yapı var, Sayıştayın rolüyle alakalı bir farklılık var. Anayasa'nın 160'ıncı maddesine göre, merkezî yönetim bütçeleri ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçeleri denetimini Sayıştay Meclisin adına yapar, kesin hüküm ve sonuca bağlar. Ancak 165'inci maddede, burada Sayıştayın rolü anlamında burada farklılık var, 165'inci maddeye göre Sayıştay Başkanlığı bizim denetim raporlarımızı sunar ve burada KİT Komisyonunda ve Mecliste hüküm ve sonuca bağlanır sonuçları ve Sayıştayın rolü açısından Anayasa'nın 160 ve 165'inci maddeleri arasında bir farklılık var. Anayasa'nın 165'inci maddesine göre, Sayıştay raporlarının görüşmesi KİT Komisyonunda yapılır, daha sonra da Genel Kurul süreci olursa, o kısımlarda neticede, Meclis tarafından doğrudan yapılmış bir denetimdir, buradaki farklılık bu kadar, bununla alakalı.

KİT Komisyonu, bildiğiniz gibi, 35 üyeden oluşuyor, siyasi parti gruplarının güçleri oranında temsil edildiği bir komisyon. Burada, toplantı ve karar yeter sayısını söylemek gerekirse, toplantı yeter sayımız 12, karar yeter sayımız 10'dur. Komisyonun denetim kapsamını burada kısaca belirtmek gerekirse, sermayesinin yarısından fazlası devlete ait olan kurumların denetimini KİT Komisyonu olarak yerine getiriyoruz, yüzde 50'den fazlası kamu sermayeli olan kuruluşların denetimi KİT Komisyonu tarafından yerine getiriliyor. Kamu payı yüzde 50'nin altına indiği zaman özelleşen kuruluşların denetimleri bizim denetim kapsamımızdan çıkmaktadır.

Komisyonun yetkilerine kısaca değinmek gerekirse, Komisyonun yetkileri olarak iki konuda yetkilendirme söz konusu: Soruşturma yapılmasını talep etme ve tavsiye niteliğinde karar alabiliyoruz. Bunlar, 3346 sayılı Kanun'da açıkça yer almayan yetkiler, ancak, bu, Komisyonumuzun teamülü gereği ortaya çıkmış olan yetkiler. "Soruşturma yapılmasını talep etmek" derken onu şöyle açıklamak gerekir: Sayıştay raporlarını incelemelerimiz esnasında, Komisyon üyelerimizin de incelemeleri esnasında, yapılan işlemlerde bir hukuka aykırılık tespit edilirse Komisyon üyelerimizin verecekleri önergeler doğrultusunda Komisyonumuz tarafından uygun görülürse teftiş yapılmasını talep edebiliyor Komisyon. Bu, ilgili bakanlık olabilir, bankaysa eğer BDDK olabilir, enerjiyle alakalı bir KİT'se EPDK olabilir, bakanlık ya da üst kurulların teftiş kurullarından soruşturma yapılmasını talep edebiliyoruz. Tavsiye niteliğinde karar alınabiliyor Komisyon tarafından. Komisyonların denetimleri esnasında idari olarak çözülebilecek hususlar varsa, kanun değişikliğinin yapılmasını gerektirmeyen hususlar varsa bunlarla ilgili olarak yapılabilecek idari kararlarla ilgili olarak Komisyonumuz tavsiye niteliğinde bir karar alabilir, bu yine üyelerimizin önergesi doğrultusunda olabilir. Örnek vermek gerekirse, hukuki davaları fazla olan bir kuruluşla ilgili olarak bir hukuk hizmetleri birimi kurulması noktasında Komisyon tavsiye niteliğinde bir karar alıp bunu ilgili kuruma iletebilir -hani, hukukla alakalı bir birim kurulması noktasında örnek vermek gerekirse- bunun gibi karar alıp ilgili kuruluşa ya da ilgili bakanlığına bildiriyoruz.

Komisyonumuzun çalışma takvimi şu şekilde: Sayıştayın bir yıl önceki raporları bize aralık ayı sonunda teslim oluyor, Meclis Başkanlığına sunuluyor. Biz size 2011 ve 2012'den kalan kuruluşlarla 2013 raporlarını gönderdik, 2014'ün raporları bize aralık ayının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 8

sonunda gelecek, onları da siz değerli üyelerimize takdim edeceğiz. Raporlar geldikten sonra, Medis Başkanlığı tarafından Komisyonumuza havale ediliyor. Havale edilmesinin ardından da dönem başlarında iki kez olmak üzere alt komisyonlar oluşturuluyor, sizlerden de tercihler alınarak alt komisyonlar oluşturuluyor. Alt komisyonlarımızın çalışma takvimi, ocak ayıyla nisan ayı arasında gerçekleşiyor. Şirketlerin genel müdürlüklerinde alt komisyon toplantıları yapılıyor. Alt komisyon toplantılarındaki amaç, Sayıştayın kuruluş hakkındaki denetim raporundaki önerilerinin ne kadarının üst komisyona taşınmasıyla alakalı. Sayıştay raporları, takdir edersiniz, 100-150 sayfalık veya daha fazla geniş olan raporlar, hepsinin tek bir toplantıda görüşülmesi mümkün olmadığı için teamül gereği Sayıştayın raporlardaki öneri ve tavsiyeleri üzerinden görüşmeler gerçekleştiriliyor. Bu görüşmelerde öneri hakkında öncelikle bir öneri okunuyor, kurum cevap veriyor, bu kurumun cevabı üzerine siz değerli milletvekillerimiz, bu öneriyle alakalı sorular yöneltebiliyor. Sorular da yönetildikten sonra öneriler hakkında oylama yapılıyor. Oylamada üç çeşit karar alınabiliyor: Eğer görüşüğümüz öneri devam eden bir hususa, yani gelecek yıllara sâri olan, çözümü uzun sürecek bir hususa bu konunun gündemde tutulmasına karar veriyoruz. Eğer konu hakkında kuruluş tarafından birtakım çalışmalar yapılmışsa ve çözüm yönünde bir adım atılmışsa bu konuda izleme kararı alıyoruz. Sayıştay bir sonraki denetim yılı içerisinde konuyu takip ediyor, izliyor ve gerek görürse bir sene sonraki raporunda konu hakkında tekrar önümüze getiriyor. Eğer önerilen konu çözüldüyse, yani kamu kurumu bu konuda gerekli adımları attıysa konuyu gündemden çıkarıyoruz, öneriler hakkındaki üç çeşit karar alma durumumuz bu şekilde.

Bütün alt komisyonlar tamamlandıktan sonra alt komisyon raporları ilgili grup başkanlıkları tarafından hazırlanıp sizlerin imzalarınıza açılıyor. Sonrasında da, bu raporların hepsinin tamamlanmasının ardından üst komisyon toplantılarını gerçekleştiriyoruz. Üst komisyon toplantıları genellikle mayıs, haziran ya da eylül, ekim aylarında çalışma takvimi olarak yapılıyor. Üst komisyon toplantısında da aynı alt komisyon toplantısında olduğu gibi, alt komisyondan üst komisyona taşınan öneriler doğrultusunda yerine getiriliyor. Öneriler hakkında da alt komisyonda olduğu gibi, izlenmesi, gündemden çıkarılması ya da gündemde tutulması noktasında her bir öneriyle ilgili olarak oylama yapılıyor ve oylama sonucunda da her bir öneri görüşüldükten sonra geneli üzerinde bir görüşme açılıyor toplantı sonunda, geneli üzerindeki görüşmede Sayıştayın önerileri dışında siz değerli milletvekillerimizin kurumla ilgili tespitleri varsa, soruları varsa bu tespit ve sorular genel müdüre yöneltiliyor, genel müdür geneli üzerindeki görüşmede bu soruları cevaplıyor.

Biz, toplantıların bitiminde iki türlü işlem yapıyoruz: Bir tanesi ibra usulü, bir tanesi genel görüşme usulü. İbra usulüne tabi olan kuruluşlarla ilgili olarak görüşmelerin sonunda bir oylama yapıyoruz, kuruluşun ibrası ya da ibra edilmemesi noktasında bir oylama yapıyoruz. Genel görüşmeye tabi olan kuruluşlar var, genel görüşmeye tabi olan kuruluşlar şu şekilde: Bunlar, mevzuat olarak Türk Ticaret Kanunu'na tabi olan, kendi yönetim kurulları, denetim kurulları ve genel kurulları olan, genel kurulda da bir şekilde yönetim kurulunun oylanarak karar verildiği kuruluşlar, bunlarla ilgili olarak biz KİT Komisyonunda oylama yapmıyoruz, sadece görüşme yapmakla yetiniyoruz.

KİT Komisyonunda bütün kuruluşların denetim çalışmaları bittikten sonra, biz bunu genel bir rapor hâline getiriyoruz, bütün kuruluşlarla ilgili hususları genel bir rapor hâline getiriyoruz ve bu, bütün üyelerimize, 550 milletvekilinin hepsine dağıtılıyor. Rapor dağıtıldıktan sonra, rapordaki kuruluşların hesap ve işlemlerine itiraz etme durumu söz konusu. İtiraz ne şekilde yapılır? Siyasi parti grupları, 20 milletvekili ya da Hükümet tarafından raporun dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içerisinde itiraz edilmesi söz konusu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O dağıtım tarihini bir açalım. Yani, dağıtım tarihi derken neyi kastediyorsunuz? Geçen sefer öyle bir şey yaşadık da onun için soruyorum. Teslim alındığında mı tarih kabul ediliyor, sizden çıktığında mı kabul ediliyor?

YASAMA UZMANI BURAK BAYLAN – Efendim şöyle: 550 tane basılıyor, siz değerli üyelerimize, vekillerimize dağıtılıyor, üyelere dağıtıldığı gün süre başlıyor, o dağıtım tarihini esas alıyoruz. Zaten dağıtım tarihi de...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sizden çıktığı an?

YASAMA UZMANI BURAK BAYLAN – Evet, size dağıtıldığı gün.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bize dağıtıldığı mı, sizden çıktığı an mı?

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) - Aynı anlama gelmiyor herhâlde.

YASAMA UZMANI BURAK BAYLAN – Gelen kâğıtlar listesinde yayınlanıyor efendim dağıtım tarihi, o dağıtım tarihini esas alıyoruz. Yani bizden çıktığı gün dağıtım tarihi başlıyor, yani daha doğrusu on beş günlük süre başlıyor, gelen kâğıtlar listesinde yayınlanıyor dağıtım tarihi, o tarihten itibaren başlıyor.

Bahsettiğim gibi, siyasi parti grupları, 20 milletvekili ya da Hükümet tarafından rapora itiraz edilebiliyor. İtiraz dilekçesinin şekil şartları şu şekilde: İtirazın gerekçeli olması gerekiyor, itiraz edilen kuruluşun isminin belirtilmesi gerekiyor, bu şekilde itiraz mekanizması işliyor. İtiraz edildikten sonra, örneğin, 3 tane kuruma itiraz edildiyse o 3 kurumun görüşmesini tekrar yapıyoruz KİT Komisyonunda, otuz gün içerisinde tekrar görüşüyoruz o kuruluşla ilgili olarak. Daha sonra, bu görüşmemiz sonrasında da bir Komisyon görüşü oluşuyor kuruluşla ilgili olarak. İtirazın doğrultusunda kuruluşla ilgili olarak verilen karar değişmiş olabilir, aynı şekilde görüş beyan edebilir Komisyon. Bir Komisyon görüşü oluşuyor, bu Komisyon görüşü de tekrar 550 milletvekiline rapor olarak dağıtılıyor. Sonrasında da Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda itiraz edilen konular, kurumlar hakkında tekrar görüşme açılıyor. Buradaki görüşme prosedürü, genel görüşme usulüne tabi. Siyasi parti gruplarının yirmi dakikalık söz hakları var, 2 milletvekilimiz kişisel olarak söz talep edebilir. İtirazda ilk imzası olan sayın milletvekilimiz söz talep edebilir. Burada, Genel Kurulda genel görüşmesi yapılması gibi bir genel görüşme prosedürü gerçekleşiyor, sonrasında da Genel Kurulda konu tekrar oylanıyor kuruluşla alakalı olarak. Eğer konu ibra usulüne tabiyse oylama yapılıyor, genel görüşme usulüne tabiyse Genel Kurulda görüşme yapılmakla yetiniliyor, konu genel görüşme usulüne tabi olduğu için. Sonrasında da Genel Kurulumuzun kararıyla birlikte denetim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 9

sürecimiz tamamlanıyor. Eğer itiraz olmazsa, itiraz olmadığı anda kesinleşiyor raporlar, itiraz olursa da Genel Kurulun kararı doğrultusunda süreç kesinleşiyor.

Son aşamada denetim sonuçları Resmî Gazete’de yayınlanıyor, kamuoyunun bilgilenebilmesi adına Resmî Gazete’de denetim sonuçları, kuruluşun kâr ve zarar tabloları yayınlanıyor. Eğer ibra edilmeyen bir kuruluş varsa denetim sonunda, bu kuruluşla ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı adli makamlara bildirimde bulunuyor, Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunuyor ve Başbakanlığa da idari işlemler için konu intikal ediyor.

Yani, denetim prosedürümüz kısaca bu şekilde efendim.

BAŞKAN – Komisyon uzmanımız Burak Bey’ e de ben çok teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer milletvekillerimizin sunumlarla ilgili soruları varsa onları da cevaplayabilir sunum yapan arkadaşlarımız.

Buyurun Sayın Akar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Önce teşekkürler sunum için.

Sorum Sayıştaya. Şimdi, Sayıştayda birçok şeyi, görevleri, tanımları anlattınız; denetim, raporlama, Parlamente’ya sunmak gibi, bunların dışında da yargılamaya esas raporla kastınız herhâlde 78’inci maddeye vurgu yaptınız değil mi? Yargılamaya esas...

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Efendim, suç duyurusuyla ilgili 78’inci madde, 6085’in 78’i. Yani, onların da içerisinde oldu ama o değil, genel olarak, genel bir rapor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, ben yüzlerce Sayıştay raporu okudum, içerisinde ibra etmediklerimiz de var burada ama ben Sayıştayın “Bir suç unsuruna rastlanmıştır.” diye bir raporuna denk gelmedim. Bir defa, bizim adımıza denetim yapıyorsanız ve TBMM adına denetim yapıyorsanız ki 78’inci madde size bu yetkiyi vermiş, bize yolladığınız raporlarda o konu hakkında, olumsuzluğa rastladığınız konu hakkında, yani Türk Ticaret Kanunu’na İhale Kanunu’na, Borçlar Kanunu’na, Medeni Kanun’a ne aklınıza gelirse, uymayan bir suç unsuruna rastladığınızda -ki Sayıştay 1961 Anayasası dâhil bir yargı kurumu olarak kabul edilmiş, daha sonra bir denetim kurumuna dönüştürülmüş- bunu o raporun içine yazmanız gerekiyor. Şimdi, rapor, tabii, Sayıştay denetçilerinin gittikleri kurumlarda yaptıkları denetim ve hazırladıkları rapor şeklinde gelmiyor bize, onu biliyoruz. Rapor Değerlendirme Kurulunuz var, birçok şeyi ayıkladığınızı da biliyoruz orada. Biz sizden, bu yasa gereği, bana göre, o suç unsuruna rastlanmış konularda Sayıştay raporlarının içerisinde yer alan ama öne çıkmamış önerilerde yer alan -çünkü bazı şeyler gizleniyor orada onu da biliyoruz, nedenini de biliyoruz, çok teknik detaya girmeyeceğim- konuların o raporların içerisinde yer alması gerekiyor. Biz bir konuyu incelerken, bir öneriyi incelerken sizin, o konuda bir soruşturma açıp açmadığınızı ya da Sayıştay denetçilerinin, işte sizin rapor değerlendirmenizi, Sayıştayın Cumhuriyet Başsavcılığına başvurup başvurmadığını da bilmemiz gerekiyor ama bunların hiçbirini bilemiyoruz, gelmiyor bize. Bu, bir defa, gelmeli diye düşünüyorum. Bunu nasıl yaparız bilmiyorum ama kanunen bunu bu raporlarda görmek zorundayız.

BAŞKAN – Tabii, denetim faaliyetlerinin en verimli, etkin şekilde olmasına müsait olması gerekiyor denetim raporlarının. Bu tavsiyelerinizi de, muhakkak, Sayıştay yetkilileri nazarıtibara alacaklardır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu bir tanesi, bir de bir başka boyutu var.

Sayıştayın, biraz evvel, hangi teşebbüsleri, hangi kamu kuruluşlarını incelediğini konuştuk. Sermayesinin yüzde 100’ü devlete ait olan, kamu sermayesi olan ya da sermayesinin yüzde 50’sinden fazlası olan... İnceledik. Şimdi, önümüzde büyük bir problem var. Ne var? Özellikle bunu TTK ve TKİ’de yaşıyoruz. Redevans ve hizmet alımı yöntemiyle işler yapıyor. Aslında üst yüklenici biziz yani kamu kuruluşlarıdır üst yüklenici, redevans da yüzde 15’lik bir kömür karşılığı... Orada da Kamu İhale Kanunu’na aykırılıklar, yüzde 100’üne, tamamına alınıyor ve bunu Sayıştay defalarca raporlarında belirtti. O ayrı konu, onlara girmeyeceğim ama burada, iş güvenliği ve işçi sağlığı anlamında Sayıştayın yapması gereken bir denetim olduğunu düşünüyorum ama Sayıştay, TTK’nın ve TKİ’nin kendisine ait kurumlarda -örnek olarak söylüyorum ben bunu, başka kurumlar da olabilir- gidip bu iş güvenliği ve işçi sağlığı... Çünkü, yapması gereken denetimlerden bir tanesi de bu. Farklı şeyleri silersiniz, bilanço denetimi, başka şey denetimi, onlara girmiyorum, örnek olarak söylüyorum anlaşılın diye konu. Bunu yapıyor kendi kurumlarında ama redevans olarak verdiği, hizmet alımı yöntemiyle verdiği yerlerde de bunu da yapması gerektiğini düşünüyorum. Sayıştay bunu yapmıyor, bu denetimi yapmıyor. Nereden başlıyor Sayıştay denetimi? Kömür ocağından kömür çıkıyor, kantara konuluyor, kantardan sonra Sayıştay denetimi başlıyor. Ee, üst yüklenici biziz, sorumlu kim? Kamu kuruluşu, redevans. “Bunları niçin kaçıırıyorsunuz?” demeyeyim, yanlış olur o cümle, niçin bu denetimi yapmıyorsunuz burada?

Şimdi, söyleyeceklerim bunlar. Bunlara cevap vererseniz memnun olurum.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilimize teşekkür ediyorum.

Birinci konuyla ilgili olarak, 78’inci maddeyle ilgili olarak, bunlar suç unsuruna rastlanan bir konu olursa ayrı bir müzekkere konusu yapılıyor, Başkanlığımıza sunuluyor. Başkanlık, orada ilgili daireye sevk ediyor. Daire de, gerçekten ona katılıyor ve suç unsuru görüyorsa ilgili savcılığa konuyu bildiriyor. Yani, birinci konuyla ilgili olarak...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Daire görmüyor, biz burada görüyoruz. Yani, bizim adımıza denetim yapmıyor musunuz?

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Milletvekilim...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Bize bunu bir rapor hâlinde, raporun ekinde “Biz bu konuda bir suç unsuruna rastladık, daire şu şekilde değerlendirdi, daire bu şekilde değerlendirdi.” diyebilirsiniz. Çünkü, biz burada sizlerin olumsuz görüş bildirmediğiniz şeylere olumsuz görüş bildirip ibra etmediğimiz zamanlarımız oldu. Böyle bir şeye rastlamamışsınız. Sayıştay denetim yapmış her şey güllük güllüştü çıkmış, biz bunu ibra etmedik. Etmedik bir önceki yılı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 10

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Milletvekilim, Komisyonun da takdir edersiniz ki o yetkisi var, elbette. Yani, yorum farkı da olabilir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Ama ben bileceğim senin ne yaptığını? Bilmezsem... Diyorum ya "Benim adıma yapıyorsun denetimi." Yani, milletvekili gidip de orada denetim yapmıyor, günlerce orada durmuyor. Onun için bir kurum kurulmuş, Sayıştay. Sizin her yaptığınız şeyi bilmek zorundayız biz, gerçek amacıyla denetim yapabilmek için.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Biz, zaten, efendim şöyle: KİT Komisyonuna sunduğumuz kamu işletmelerine ilişkin raporları TBMM adına ve KİT Komisyonu adına yapıyoruz. Dolayısıyla, diğer genel yönetimine ilişkin raporlardan farklı. Elbette, buyurduğunuz gibi bütün tespitlerimizi, çalışmalarımızı Meclise ve Komisyona arz ediyoruz. Orada sakladığımız, gizlediğimiz hiçbir husus yok Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN – Sayın Akar, eğer sizin raporlardan veya sair surette tespit ettiğiniz hususlar olursa her bir milletvekilimizin, her bir Komisyon üyemizin vereceği önergeyle bunları gündeme alma hakkı mahfuzdur.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O tamam ama biz bilmiyoruz o konunun süresinde yapılıp yapılmadığını çünkü raporlar Rapor Değerlendirme Kurulunda toparlandıktan sonra buraya geliyor. Buraya gelmeden yolladıkları Sayıştay müfettişlerinin uygulamış olduğu rapor tümüyle buraya gelmiyor. Rapor Değerlendirme Kurulu var, rapor değerlendirmeleri onun içine geliyor ve raporlar böyle geliyor.

BAŞKAN – Eğer denetim raporlarını yeterli görmezsek Komisyon olarak, daha ayrıntılı çalışma yapılmasını her zaman isteyebiliriz kendilerinden.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani, ben şunu söylüyorum ilave olarak: Bir suç unsuruna rastlanmış ve bunu bildirmişler. Pozitif görüş veya negatif görüş bildirmişler hiç önemli değil veya bir dava süreci başlatmışlar o da önemli değil. Bize gelsin, biz de o konu hakkında bir işlem yapıldığını bu işlemin sonucunun da bu olduğunu bilelim. O konularda haberimiz yok. İşte biraz evvel söylediniz "700 küsur tane dava açtık." dediniz, yanlış hatırlıyorsam.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Yok efendim, "Dava açtık." demedim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – "Dava konusu oldu." bu demiştiniz?

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Şöyle Sayın Başkanım...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunun içinde hangileri bizimkiler onu da bilmiyoruz yani.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Onu arz edeyim ben efendim. Yani, bu konusu suç teşkil eden fiiller, denetimler sırasında rastladığımız ve konusu suç oluşturan konulara ilişkin olarak...

BAŞKAN – "Suç olduğu düşünülen..." diyelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Düşünülen...

SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – ...düşünülen konulara ilişkin olarak tespitlerimizi yazılı olarak Komisyona arz edelim. Şu anda kaç tane var, hangi konuları içeriyor bilmiyorum ama bunu tabii Komisyon Başkanlığına arz edelim efendim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Özellikle bizimkini...

SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – İkinci olarak, diğeri tamamen teknik bir mesele. O konuyla ilgili olarak da yazılı cevap vermeyi uygun görürseniz düşünüyorum.

BAŞKAN – Hangi husus?

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Bu, kömürle ilgili, sayın milletvekilimizin söylediği...

BAŞKAN – Tamam, eyvallah.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani onu sadece kömürle ilgili demiyorum, ben kömürden örnekleme yaptım.

BAŞKAN – Yani, denetimlere iş güvenliği ve iş sağlığı hususunu da dâhil etmemiz gerektiği...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dâhil olur demiyorum Sayın Başkan, yani Sayıştayın yapması gereken denetimleri, kumu kuruluşlarının yapması gereken denetimleri redevans ve hizmet alımı yoluyla ürün aldığı veya üretim yaptırdığı yerlerde yapmıyor, şimdi, genel kaide olarak. Soma örneği bu, bir örnek. Sayıştay onun denetimini yapmıyor. Niye? Çünkü TKİ kiralamış, hizmet alımı yapıyor burada, redevans da değil, hizmet alımı yapıyor. Eğer Sayıştay orayı denetleyebilseydi belki bu kazayı yaşamayacaktık.

BAŞKAN – Muhakkak her yerin denetlenmesi gerekiyor, ancak gerek Komisyonumuzun gerekse Sayıştayın yasal ve anayasal sınırları var. Ben...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O açık olmağı için...

BAŞKAN – Evet, hiçbir yer denetime tabi tutulmasın demiyorum, ancak hangi kurum nereyi denetlemesi gerekiyorsa bunu yasal mevzuat sınırları içerisinde gerçekleştirmesi gerekiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O konuda bir çalışma yapsınlar, bize de bilgi versinler, "Şu kanunla, şu nedenle biz bunu yapamıyoruz." veya "Yapabiliriz." söylesinler.

BAŞKAN – Tabii, en azından bir izahatta bulunun lütfen.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bu konuyla ilgili olarak, son cümle olarak şunu arz etmek istiyorum: Sayıştay Kanunu'nda malumunuz açıkça ifade edilmiş, Sayıştay yerindelik denetimi yapamaz. Bu yerindelik denetimi anlamında söylemiyorum, "öyle değil" anlamında da orada çok hassas

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 11

bir çizgimiz var. Yani kamu idaresi oradaki yöneticilerin yerine geçerek onların vermesi gereken kararları denetim adı altında bizim vermememiz gerekiyor. Orada çok hassas bir çizgi, ona riayet etmemiz gerekiyor. Ama bu konuyla ilgili olarak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaşar Bey, bir başka örnekten gideyim.

Ya böyle biraz karışıklık oldu ama aydınlansın diye söylüyorum.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, boru, geçen Enerji ve Sanayi Komisyonuna geldi. Orada “Yüzde 4,5 olan işçilik maliyetinden dolayı taşeronlaştırmaya karar verdik.” dediler, sonra iptal edildi. Önemli değil.

Şimdi, orayı taşeronlaştırmış olsaydılar, bir hizmet alımı yapmış olsaydılar bor madeninin sadece çıkartılmasında, diğer tüm işlemlerini müessese yapıyor, KİT yapıyor sonuçta. Yani sadece o kısmı Sayıştaya gittiğinde, burayı özel sektöre çıkarttırıyorsunuz ya da taşeronlaştırdınız “Orayı, denetleme.” mi diyacaksınız, tümü içerisinde ayıracaksınız ya da diyelim ki bütün müessesenin yüzde 100’ü size ait, çünkü maden dediğiniz zaman yüzde 100’ü size ait, devlete ait. Onun için de kiralama yöntemi yapılıyor yani bir satış sözleşmesi de yapılamıyor, özelleştirme de yapılamıyor çünkü devlete ait. Onun için orada, bana göre, yapılması gereken Sayıştayın diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yaptığı denetimi buralarda da yapması gerekiyor çünkü bütün ürünü devlet alıyor. Sadece orada bir hizmet alımı oluyor. Redevansta da devlet alıyor, hizmet alımında da devlet alıyor.

Bunda ısrarcı olursak en azından bundan sonra yaşanabilecek kazaların önüne geçeriz.

BAŞKAN – Şimdi, burada, tabii, idarenin bir takdiri söz konusu. İş taşere mi edecek, alt yükleniciye mi verecek, redevans mı uygulayacak, bu bir siyasi takdir. Bu ekonomik kurallara ve mevzuata uygun mu, değil mi? Sayıştay ve bizler bunu denetleyebiliriz ama işleyiş konusuna girersek sanki, böyle, sınırların bir ihlali söz konusu oluyor. Bunu kesinlikle korumacı bir mantıkla söylemiyorum ama bizim de yasal, anayasal ve mevzuatla ilgili sınırlarımız söz konusu ama en azından durumun ne olduğuyla ilgili Komisyon üyelerimizi tatmin edecek bir izahatta yazılı olarak bulunursanız çok iyi olur.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Arz ederiz Sayın Başkanım bu konuyla ilgili.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ATILA SERTEL (İzmir) – Ben de söz istemiştim.

BAŞKAN – Sayın Sertel, Sayın Deligöz daha önce söz istemişti, daha sonra size de söz vereceğim.

Buyurun Sayın Deligöz.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sertel, daha önce söz istemişti arkadaşımız.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Değerli Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, ben, arkadaşlar, Tapu Kadastroda uzun yıllar Strateji Daire Başkanlığı yaptım. Daha yeni ayrıldım, aranızda katıldım. İnşallah uyum içinde, güzel bir çalışma yapacağımızı umuyorum önümüzdeki dönemde.

Sayın Vekilimin birinci sorusunda bahsettiği konuyla ilgili bir şeye açıklık getirmek istiyorum. Sanki böyle, Sayıştayı itham eder gibi, işte, “...istediklerini ayıklıyorlar...” cümlesi var ya, yani bildiğim bir şeyi arz edeceğim, kabul edersiniz veya etmezsiniz.

Şimdi, arkadaşlar, Sayıştay üyeleri gençlerden oluşuyor daha çok, o alt denetimleri yapan, mesleğe yeni başlamış ya da işte, birkaç yıllık. Tonlarca evrak var, çok konu var. Dolayısıyla, işin içinde boğuluyorlar. Gördükleri her konuyu kayda alıyorlar. Bazen bazı kanunları, bazı yönetmelikleri, o kurumla ilgili özel bir kanunu gözden kaçırmış oluyorlar. Tuttukları, yani sanki birçok şey de buldular mı bunu böyle bir kâr sayıyormuş gibi, “Çok iyi denetledik, inceledik, daha çok konu çıkardık.” gibi bir anlayışla çok ciddi bir çalışma yapıyorlar “Acaba ne yakalayabiliriz?” diye. Ben o günlerde o masanın o başında olduğum için çok iyi yaşadım bizzat bunu. Daha sonra, bu, kitap hâline getirilip ilgili kuruma gönderiliyor hiç virgülüne dokunulmadan. “Bak, sizinle ilgili yapılan incelemede şunlar, şunlar, şunlar çıkarıldı” Bir ay içinde -arz ettiler hanımefendi- cevap isteniyor kurumdan. Tabii, bunlar müfettiş zihnindedir. Yani kurumu muhatap almıyor, oturup konuşmuyor, istişare etmiyor, yani bir şeyi buldu mu sanki -nasıl diyelim- bir şey yakalamış gibi bakıyor bazı insanlar. Tabii istisnaları da vardır, bu iş biraz da karakter, kişilik meselesi. Şimdi, o raporu tutan arkadaşlardan konu çıkıyor, ilgili başkanlık devreye giriyor. Kurum izahat yapıyor, diyor ki: “Kardeşim, tamam, bunu üstat böyle yazmış ama bizim bu işi yapmamızdaki gerekçe şundan, şundan ibarettir.” Belgelendiriyor, izahat yapıyor falan. İlgili daire başkanlığı -kaçıncı daireyse kendi kurulu var zaten, 7 kişi mi bilmiyorum, birkaç kişiden oluşan- onlar bakıyor, kurumu haklı buluyorlarsa o alttaki elemanların çıkarmış o şeyleri çıkarıyorlar. Yoksa, asla kafalarına göre, işte, şunlar siyaseten yanlışır...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben dört yıl önce Komisyon üyesiydim bir kere, zaten biliyorum ne yapıldığını...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Mutlaka... Ben burada arz ediyorum.

Bitirmek üzereyim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öyle bir hükümde de bulunmadım yani, bunları kafalarına göre çıkartıyorlar...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Ben öyle algıladım, bilmiyorum. Herkes herhâlde benzer şeyler algılamıştır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunlar olacak olan şeyler, bunlara da siz...

Neyse...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Çünkü yanlış yere gitmesin diye ben bu ayrıntılı şeye geldim.

Daha sonra bunlar kitapçık olarak da hem Medise hem ilgili kuruma o ilk tutulan raporlar da geliyor. Zannedersem burada da şeylerden ulaşabiliriz onlara. Zaten ilgili kurumdan da tamamını isteme yetkimiz olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 12

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Sertel, buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Ben Sayın Akar'ın söylediklerine şeffaflık açısından bakıyorum. Sayıştayın bize gönderdiği değerlendirme sonuçları fakat asıl denetlemeyi yapan ve kurumların içine girerek bütün yapıyı gören ve denetleyen kendileri. O değerlendirme raporları ancak bize geliyor, o değerlendirme raporları ışığında burada o kurumla ilgili biz karar alıyoruz. Bu noktada, Sayıştayın o raporları yansıtırken lehte ve aleyhte görüş de belirtmesinde yarar görüyorum. O da şudur: Yani eğer bir yolsuzluk ya da bir usulsüzlük söz konusu ise onu Komisyona şeffaf olarak, açıklıkla sunmasında yarar vardır diye düşünüyorum. Çünkü asıl olan denetlenmedir. Denetlenme de kamu yararına yapılır, halk adına yapılır. Eğer biz burada bunu açık olarak görürsek daha kolay olur. Yani biz iğneyle kuyu kazar gibi Sayıştayın olumlu gördüğü yerde, geçmiş dönemde bulunan o TKİ'deki ve Komisyon üyeleri tarafından aklanmayan duruma düşmemeliyiz diye düşünüyorum.

İkincisi de, belediyelerin denetlenmesi noktası tabii ki bu kuruma gelmiyor, yani Meclise gelmiyor ve sizin söylediğiniz gibi belediyelerin kendi meclislerine veriliyor. Ancak Sayıştayın hangi belediyelerin denetlendiği ve nasıl bir sonuç aldığı ve sonuçlar hakkında KİT Komisyonuna da bilgi vermesi gerektiğini düşünüyorum. En azından denetlenen belediyelerin sonuçlarına ilişkin bilgi verilmesinde yarar görüyorum. Çünkü onlar da sonuçta kamunun parasını harcayan ve yöneten... Ama yasa bunu engelliyor, yasa olarak bunda bir maddeye sığınarak bu yapılabilir. Ancak kamuoyunda bilindiği gibi muhalif belediyelerin daha çok denetlendiği, iktidar partisi belediyelerinin ise denetlenmediğine ilişkin bir bilgi var, o doğru mu, değil mi, o hangi noktada ne kadar gerçek, onu tam bilmekte de siyasi olarak dünyaya bakan insanlar olarak da siyaset yapan insanlar olarak da bilmemizde yarar var diye düşünüyorum.

Bir de Sayın Başkanımız çok açık ve net bir şey söyledi, ben de aynı görüşteyim, dedi ki: “İş birliği çok önemli, diyalog çok önemli, karşılıklı anlayış çok önemli.” Ama onu da söylemek isterim ki ve gönül isterdi ki burada, Divanda oturan arkadaşların en azından biri ya da ikisi muhalif partilerden birinin olmasında, bu iş birliği ve diyalogun yürütmesinde iş birliğinin orada başlaması gerektiğini düşünenlerdenim çünkü paylaştıkça güzelleşir hayat. Eğer birlikte hareket edeceksek yani bütün kurum ve kuruluşların iktidar partisi tarafından, bütün yönetimlerin, bütün başkanlıkların, başkan vekilliklerin, kâtip üyeliğin, sözcülüğün, Başkanlık ve iktidar partisi tarafından paylaşıldığı ortamda nasıl bir iş birliği başlatacaksınız, onu da gerçekten bilmiyorum. Biz iyi niyetle bu KİT Komisyonunda çalışacağız yani biz halk adına halkımızın temsilcileri olarak, milletvekilleri olarak üzerimize düşen görevi yapacağız. Ve burada da asıl olan iş birliğinin kamunun ve halkın çıkarları doğrultusunda bir iş birliği olmasından yani ülkede var olduğu söylenen yolsuzlukların üzerine birlikte gitme konusundan, iş birliği konusundan emin olmak isterim yani şahsen ben çünkü buradaki Komisyon görevini de çok önemseydiğimi bildirmek istiyorum. Bütün arkadaşlarla, bundan sonraki çalışmalarda iş birliği ve diyalogun esas tutulması noktasında ben de aynı görüşteyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Komisyon Divanımızda muhalefet partisinden bir üyemizin olmaması bu iş birliğinin, koordinasyonun, diyalogun gerçekleşmeyeceği anlamına gelmez. Teamüller gereği Divanımız bu şekilde oluştu ama ben en başta ifade ettiğim şekilde her türlü iş birliğini, diyalogu, birlikte çalışma kültürünü birlikte geliştireceğimize inanıyorum.

Bu belediyelerle ilgili husus, tabii, kamu parasının olduğu bütün her yeri denetlemeye kalkarsak merkezî yönetim bütçesine dâhil olan kuruluşlar da buna girer, sosyal güvenlik kuruluşları da girer. Arzu ettiğiniz bilgiye İçişleri Komisyonu aracılığıyla veya yazılı ve sözlü sorular aracılığıyla ulaşılabilir. Biz kendi mevzuatımız çerçevesinde denetim yapıyoruz, diğer hususlar farklı denetim mekanizmaları kullanılarak elde edilebilir Sayın Sertel.

Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun cevap vereceğiniz hususlar varsa.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Değerli milletvekillerimizin değerlendirmelerine teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilimizin sormuş olduğu soruya ilişkin olarak da bizim, zannediyorum, 12 Eylülde Parlamente'ye sunduğumuz dış denetim genel değerlendirme raporu var. Malumunuz, biz zaten mahallî idarelere, özel idarelere ve belediyelere ilişkin yaptığımız denetim sonuçlarını kendi meclislerine -az önce arz ettiğim gibi- gönderiyoruz ve kamuoyuyla paylaşıyoruz. Bunların her birine ilişkin bizim düzenlemiş olduğumuz raporlar kendi web sayfamızda var, yayımlanmış durumda ve ayrıca Parlamente'ye sunduğumuz dış denetim genel değerlendirme raporu var, hangi belediyeler denetlenmiş, hepsi tek tek burada var efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle sunum için teşekkür ediyorum, bilgilendirmeler için teşekkür ediyorum.

Aslında, tabii, denetimle ilgili belki söylenecek birçok şey var ama işe belki makro bazından bakmak lazım yani denetimin asıl görevi ve işlevi olarak bakmak lazım diye düşünüyorum. Özellikle, belki dikkat edilmesi gereken bir husus, bu 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla başlayan bir şey var. Gerçi bu bir reform, devrim olarak da ifade edildi ama buradan doğan çok ciddi aksaklıklar var genel olarak baktığımızda. Aslında öteden beri iktidarlar denetimi sevmezler. Dolayısıyla, kendilerini denetimsizleştirmek için de denetimi iktidarsızlaştırırlar. Dolayısıyla, bu dönemde en çok karşımıza çıkan hususlardan birisi de bu. Bu yasa gereği birçok teftiş kurullarının kaldırılması, yöneticilere bağlı iç denetçilerin getirilmesi, dış denetimin daha çok paraya dayalı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 13

bağımsız denetime doğru yönlendirilmesi bir bütün olarak denetim mekanizmasını bozdu. Bunun temelinde de aslında şey var... Ya, bizim hukuk sistemimiz, biliyorsunuz, Kara Avrupası hukuk sistemi ama denetim yapısına bakıldığında, giydirilmeye çalışılan elbiseye bakıldığında, daha çok Anglosakson bir hukuk sistemi yapısına uygun bir denetim yapısı getirilmeye çalışıldı. Oradan doğan bazı sıkıntılar var. Bunlar çok detay, amacım bunları anlatmak değil ama sunumlardan istifade ettik, daha güzel, daha etkili, verimli olabilirdi. Fakat, bu bir KİT Komisyonu, ilk toplantısı da, bu toplantıda belki şöyle bir sunum da yapılırsa çok iyi olurdu çünkü KİT'lerin bir işlevi var, bir fonksiyonu var, genel ekonomi içerisinde önemli görevleri var. Yani, o açıdan bakıldığında, biz KİT Komisyonu olarak ne kadarlık bir kamu kaynağının denetimini yapıyoruz? Aynı ayrı KİT raporlarından bakarak onları alırsınız ama mesela, ne kadarlık bir sermayeye hükmediyoruz? Bunu belki bir bütün olarak konsolide etmek mümkün olmayabilir çünkü birçok KİT'in mali raporunun denetimi ya da mali raporlarının hazırlanmasındaki finansal raporlama standartları farklı, bunların birleştirilme güçlüğü olabilir ama öyle veriler var mıdır bilemiyorum. Yani, bu Komisyon kamu içerisinde ne kadar büyüklüğü kontrol ediyor, denetliyor, genel ekonomi içerisindeki önemi, fonksiyonu nedir, bu KİT'leri gruplandırarak yani gerekliliği de ortaya koymak anlamında işlevleri nelerdir ve o işlevleri gerçekten yerine getirebiliyor mu, bu yerine getirme olayını hangi külfete, maliyete katlanarak yapabiliyoruz? Bunlarla ilgili, bilmiyorum, bir çalışma var mı? Yani, o kapsamda bir makro sunum yapılırsa ciddi faydalı olacaktı, önce belki onları anlamak lazım.

KİT'ler tabii, sonuçta bir bakanlığa bağlı değil, ilgili bakanlık diyoruz, bunun çok ciddi önemli bir anlamı var, o da şu: Bakanlıklar icraatlarına karışamazlar, sadece denetim ve gözetimle... Denetim ve gözetimi yaparken de yine onların işlerini aksatamazlar. Benim genel gözlemlerim, genellikle bu konularla ilgili raporlara bir yansımının olmadığı şeklinde.

Sayıştaydaki Rapor Değerlendirme Kurulu hep konuşuluyor yani orada bazı şeylerin bir şekilde, işte makaslandığı ya da getirilmediği şeklinde... Siz onlara bir açıdan cevap verdiniz yani diğer ilk raporla birlikte geldiğini söylediniz ama bu da hep konuşuluyor. Yani, bu nasıl açılabilir, nasıl daha şeffaf bir hâle getirilebilir? Yani, sonuçta önemli bir kaynağın kontrolü veya o kullanılan kaynağın denetimiyle ilgili bizler de burada görüş bildireceğiz. Hepimiz bir mesuliyet ve sorumluluk altındayız, vebal altındayız. Bizler de görevimizi layıkıyla yerine getirebilmek yani o veballerden kurtulabilmek için sizlerden gelecek raporların doğruluğu, şeffaflığı... Bir de tabii ki her şey raporlarda yer almayacak yani mutlaka, çok doğru söylüyorsunuz, bizim de altından kalkabileceğimiz ama makro bazda olaylara derinlemesine girebileceğimiz, oradan başlayarak raporlar olması gerekiyor. Öyle bir sunum yapılabilir mi ya da bilgi notları verilebilir mi o genel yapı içerisinde bilemiyorum. Yani, olursa faydalı olacağını düşünüyorum.

Ben çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Evet, buyurun.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Milletvekilimizin değerlendirmesine ve sonrasına teşekkür ediyorum.

Bu KİT'lere ilişkin değerlendirme ve buna ilişkin bilgiler bizim KİT genel raporumuzda mevcut zaten Sayın Vekilim. Bunu da yarın değil, cuma günü Rapor Değerlendirme Kurulunda görüşmüş olacağız, ondan sonra da kamuoyuyla paylaşmış olacağız. Bilgi amaçlı olarak Komisyona da arz ederiz ama Komisyonda görüşülüyor. Yani, az önce buyurduğunuz, ifade ettiğiniz değerlendirmeler orada mevcut.

Diğer, efendim, Rapor Değerlendirme Kurulunun raporları makaslaması... Yani, takdir edersiniz ki denetçinin ham çalışmalarını bizim “rapor” diye kamuoyuyla paylaşmamız doğru olmaz. Kalite kontrol süreçlerinden geçiyor. Grup Başkanımız var, rapor değerlendirme komisyonlarımız var, dairelerimiz var, rapor değerlendirme kurullarımız var, hepsi kamuoyuyla paylaşılacak ve Parlamenta sunulacak raporlara bir katkı sağlıyor, yoksa “makaslıyor” anlamında değil. Yani, bazen denetçimizin afaki, ham iddiaları, mevzuat dışı afaki iddialar da olabilir. Bu, kalite kontrol süreçlerinden geçen bir süreç.

Arz ediyorum Sayın Başkan.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, benzetmek gibi olursa yani savcılık için kolluk güçleri bir çalışma yapar, daha sonra savcılık bunu bir iddianameye dönüştürürken özetler, kolluk güçlerinin uygun olmayan çalışmaları varsa onu ayıklar. Böyle bakmak gerekir ama tabii ki yapılan çalışmaların en geniş şekilde ve denetimi kolaylaştıracak şekilde olması gerekiyor. O tam ham hâlinin buraya denetim raporu olarak gelmesi durumunda burası da zaten çalışmaz takdir edersiniz ki. Zaten çok geniş raporlar, uzun süreli çalışmalar söz konusu oluyor. Aslında buradaki çalışmayı verimli hâle getirecek öz ve esaslı hâle getiriliyor denetim raporları diye düşünüyorum ben de.

Buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Efendim, “Oradan makaslanıyor.” demedim, “Öyle bir algı var.” dedim yani onları da ortadan kaldırmak için şeffaf bir hâle getirmekte, o algıyı yok etmekte fayda var çünkü o sonuçta, bizlerin de üzerinde kalabilecek durumlar. Ben, orada, dört yıl bir KİT genel müdürü olarak hesap da verdim yani dolayısıyla, hatta o söylenen dedikodularla bir şeyi de anlatayım: KİT Komisyonu var, burada hesap vermeye geliyoruz. Asansöre bir sayın milletvekiliyle birlikte bindik, o anda telefonla da görüşmesi devam ediyor, kurumdan birinden bilgi alıyor. “Ne oldu?” diyor, not almaya çalışıyor ama o arada beni tanımıyor. Birlikte aldı, dedim ki: “Sayın vekilim, ya bana sorsan ben söyledim, ben daha doğru bilgiyi verirdim.” Yani bazı dedikodulu şeyler de buralara gelebiliyor, doğru oluyor, yanlış oluyor. Sağlıklı bir şekilde raporlar gelir, sağlıklı, şeffaf bir şekilde sunulursa bir şeyi olmaz. Bazen hakikaten buraya kadar gelen konular var. Mesela, bir raporda bana yöneltilen bir soru: “Bir adamı 9 kere görevden nasıl aldın?” Mümkün değil. Gittik, sonra hesapladık, öyle bir şey yok ama bir şekilde rapora girmiş, hata mı olmuş, yanlış mı olmuş. Bazen o tür

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 14

şeyler de olabiliyor ama tabii ki bizim kaçırmamamız gerekiyor. Yani, dediğim gibi, sonuçta sadece burası denetlemeyecek, o raporların tamamı buraya gelirse buradan bir şey çıkmaz zaten yani detayda dağılır gideriz, ana fonksiyonu, işlevi unuturuz.

Buradaki talebimiz yani bu dedikoduları ya da söylentileri ortadan kaldıracak tarzda, gerekirse raporun bir listesi gönderilebilir görüşülüp ötelenen ya da rapora alınmayan kısımların yani bir çözümü bulunabilir diye düşünüyorum. Benim söylemek istediğim bu.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştaya bir şey söyleyeyim, bir rica olsun.

Şimdi, çok fazla vaktimiz olmuyor raporları okumak için, hele o Meclisin yoğun temposunda tek tek komisyonlar başladığı zaman.

BAŞKAN – Hem ayrıntılı rapor istiyorsunuz hem “Zamanım yok.” diyorsunuz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi bir şey söyleyeceğim.

Genelde iktidar partisi arkadaşlar yani milletvekili arkadaşlar okumuyorlar raporları, bu bir gerçek. Mehmet Ağabey de iyi bilir. “Ağabey” diyorum.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Ama özet geliyor yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, yok bunu bir suçlama olarak söylemiyorum.

Biz de muhalefet olarak elimizden geldiğince okumaya çalışıyoruz ama raporlarda bir kopukluk oluyor, onu söylemek için bu konuyu açtım yani süreklilik istiyor. İşte, 2000 yılında başlamış-atıyorum- hâlen devam eden, raporlarda yer alan bazı konular var ama konular öyle bir karmaşık anlatılıyor veya geçmişe yönelik özet bilgisi vermesi gerekirken sayfalarca bilgi veriyor, bu sefer konunun içinde boğuluyorsunuz. Yani, bizim burada yaşamımızı kolaylaştıracak bir tarzda rapor hazırlanırsa, hızlı, geçmişini özetleyecek ama o süreç içerisinde cari yıl içerisinde de yapılanları anlatacak bir rapor hazırlarsanız veya bu şekilde olursa herkesin işini kolaylaştırmış oluruz burada diye düşünüyorum.

Bu kapsamda, sizlerden işte biraz evvel talep etmiştim, 78’inci madde KİT denetimlerinde uygulanıyor mu? Uygulanıyorsa da, bunları, eğer varsa, gerçekten böyle bir şey uygulamışsanız son beş yılın şeyini istiyorum ben sizden. Hangi kurumlara hangi nedenlerle soruşturma açılmış veya açılması talep edilmiş -öyle diyeyim- onları istiyorum.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Denetimin tamamına ilişkin bilgi arz edelim isterseniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, nasıl arzu ederseniz. Çok arkaya gitmeyeyim diye söyledim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Tabii, kısa yazmak her zaman daha zordur. Bu gerek rapor için olsun gerek dilekçe için olsun gerek herhangi bir yazı için olsun, kısa yazmak daha çok emek ister, daha çok çaba ister; asıl etkili olan da zaten odur. Sağlıklı ve etkili denetim yapabilmemiz açısından, denetim raporlarının, Sayın Akar’ın da ifade ettiği gibi, bütünlüğü, mümkün olduğunca kısa, öz, gereksiz ayrıntıdan arındırılmış raporlar olması, zaten Sayıştayın gelenekleri içerisinde zaman içerisinde bu oturmuştur ama bu hatırlatmada da fayda var diye düşünüyorum.

Söz arzu eden başka milletvekilimiz var mı?

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkan, bilgileri bizim Komisyon aracılığıyla vekillere ulaştırıyoruz.

BAŞKAN – Tabii, tabii, gelen bilgileri biz üye arkadaşlarımıza ulaştırırız.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar size sunumlarınız için.

SAYIŞTAY BAŞKAN YARDIMCISI ORHAN YAŞA – Sayın Başkanım ve saygıdeğer KİT Komisyonu üyeleri milletvekillerimiz, tebrik ediyoruz. Konuşmamın başında ifade etmeyi unuttum. Hepinizi tebrik ediyorum, 26’ncı Dönemin ülkemiz için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, çok teşekkür ederim.

Sayın Akar, siz yeniden devam edecek misiniz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, devam edeyim, aslında çok şey değil.

BAŞKAN – Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tabii, niye böyle bir söz istedim? Komisyonun gerçekten sağlıklı yürüyebilmesi için ve yapacağımız müzakereler, raporlar üzerindeki görüşmelerle ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yeterli bilgiyi alabilmemiz için buraya o konular hakkında bilgisi olan Özelleştirme İdaresi, Başbakanlık gibi kurumlardan gelen arkadaşlarımızın yeterli bilgiye sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Niye bunu söylüyorum? Bunlar bilgisiz mi? Hayır. Konuları tartışırken zaman zaman rastlıyoruz, Özelleştirme İdaresine gitmiş, Başbakanlık Teftiş Kuruluna gitmiş ama Başbakanlık adına gelen, Özelleştirme İdaresi adına gelen arkadaşlarımızın -ki, yine bunlar Kamu İktisadi Teşebbüsleri Kanunu’nun 7’nci maddesinde belirtilmiş kimlerin buraya geleceği- bunların bu konular hakkında bilgisi olmadığını gördük. Geçmişte yaşadığımız deneyim, tecrübe. Burada biz anlatıyoruz, sizler soruyorsunuz, “İşte bir de Başbakanlığa soralım.” diyorlar, “Bir de Özelleştirmeye soralım.” diyorlar, “Devlet Planlamaya soralım”,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Tarih :09/12/2015 Saat : 10.00 Kayıt: KİT

Stenograf : Çakır

Uzman :

Sayfa: 15

“Hazineye soralım.” diyorlar ama onların adına gelen buradaki kamu görevlisi arkadaşlarımızın, o gün tartışılan konular hakkında bilgi sahibi olmadığını gördük. Bunun önemle düzeltilmesi ve buraya bilgi sahibi olan arkadaşların gelmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, en çok karşılaştığımız ama geçen dönemlerde bir ilke kararı olarak aldığımız, kurum yönetim kurullarının mutlaka olması gerektiği. Bunu da yine iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızla beraber bir ilke kararı hâline dönüştürdük. Gel memelerini, o kurum yönetim kurulu üyelerinin -yılıda 1 kez çünkü bu- Komisyona karşı bir saygısızlığı olarak addediyoruz ve mutlaka buraya gelmeleri gerektiğini düşünüyoruz. Gelmedikleri takdirde, yine birlikte o komisyonu o gün yapmıyorduk. Hem alt komisyonlarda hem üst komisyonda ben bunun doğru bir karar olduğunu, KİT Komisyonunun saygınlığının artırılması anlamında doğru bir karar olduğunu ve bu dönem de uygulanması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, üçüncüsü, burada bankaları denetliyoruz, Halk Bankasını, Ziraat Bankasını denetliyoruz ama bir gerçek var, demin Sayıştayla da konuşuyoruz, Sayıştay TBMM bizim adımıza denetim yapıyor, “Ticari sır” adı altında bazı şeyleri öğrenemiyoruz. Buna bir yöntem bulunmalı, ya bizim denetim faaliyetlerini, KİT Komisyonunu kaldırsınlar. Bizim adımıza denetim yapan Sayıştay, kim olduğunu, ne olduğunu, hangi şirket olduğunu, ticari bilançoların ne olduğunu bilmesine rağmen, biz burada bilemiyoruz. Basına kapalı yapıyoruz bunu genelde. Eğer bu bir ticari sır ve bunun karşısında bir suç da varsa, eğer bir suç var ve yargıda bunun karşısında da yaptırım varsa bunun sorumlusu biz oluruz. Böyle olduğunu düşünüyorum, ben hukukçu değilim ama hukukta böyledir.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Akar, kim olduğunun bir anlamı yok. A veya B, kim olduğunu bilmek suç vasfını değiştiren bir husus değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sadece kim olduğuyla ilgili söylemiyorum.

BAŞKAN – Yargılamada zaten esas şudur: Genelde tartışmalar o minvalde döndüğü için, belki en başta konuşmakta, tartışmakta fayda var yani A şirketi olmuş, B şirketi olmuş, A şahsı olmuş, B şahsı olmuş, bu para nereye verilmiş, kime verilmişten ziyade, nasıl verilmiş, ekonomik mi verilmiş, geri dönüşü olmuş mu bunların üzerinde durmamız gerekiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, şöyle bir şey var: Bu Komisyonda sadece Halk Bankasını konuşurken, bildiğiniz zaman, aynı şirket bir başka kamu iktisadi teşebbüsünde karşınıza çıkıyor, işte bir ihale işinde karşınıza çıkıyor, aynı şirket başka bir yerde çıkıyor. Bunlar “ticari sır” adı altında saklandığı zaman siz de yeterince kamu denetimini yapamıyorsunuz burada. Eğer şirketlerin bu tür ilişkilerini bilerseniz burada, bunu benim basına ifşa etmem, kamuoyuyla paylaşmam suçtur, “ticari sır” adı altında, doğrudur. Ama, benim bilme hakkım var, öğrenme hakkım var bu Komisyonun üyesi olarak. Buna bir çözüm bulmamız gerektiğini düşünüyorum.

Son olarak, bir de burada, arkadaşlarımız, gelen kamu kurumlarının genel müdürlerine, yönetim kurullarına, Başbakanlığa, Hazineye sorular soracaklar. Bu soruların cevaplarını hızlı alamıyoruz. Biraz düzeltmeye çalıştık geçen dönemde soruyu soran arkadaş gidiyordu daha önce, bunu daha sonra düzelttik, bütün arkadaşlara, istisnasız komisyonda görevli bütün arkadaşlara o sorulan sorunun cevabının gitmesini sağlarsak herkes konu hakkında bilgilanmış olur diye düşünüyorum. Bunları yaparsak komisyonu iyi bir şekilde, hep beraber, bize verilen denetim görevini, ilk toplantımızda dediğim gibi bize savcılık size avukatlık görevi verilmedi, hepimizin bir denetim görevi var. Burada, hep birlikte doğru olanı, takdir edilmesi gerekeni takdir etmeyi, gerçekten sıkıntılı süreç yaşayanları da backgroundlarına, arkalarına bakılmaksızın gereken işlemleri yapmayı da becerebilmeliyiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Burada iktidar-muhalefet hepimiz aynı tarafız, denetim yapıyoruz, eğer bir karşı taraf söz konusuysa o buraya denetime gelen kurumdur. Biz, burada, milletimizin parasının denetimini hep birlikte yapacağız. Yasada ve Anayasa’da öngörülen katılımlar hususuna -dediğinize çok katılıyorum- bir şekil şartının gereğinin yerine getirilmesi olarak bakmamamız lazım, burada mı değil mi, bununla kesinlikle yetinmememiz lazım, o konuda tatmin edici bilgi verecek arkadaşlarımız olması lazım. Bir aksaklık görürsek de daha yetkin isimleri buraya elbette ki çağırırız, söylediklerinize o anlamda katılıyorum.

Başka söz isteyen arkadaşımız yoksa bugünkü toplantımızı kapatıyorum.

Herkese iyi günler, iyi çalışmalar diliyorum.

Kapanma Saati: 11.42